

УДК 327.7

Форум країн-експортерів газу як новий актор міжнародного ринку газу

І.В. БЕСЧАСНА

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ,
E-mail: lrunya8888@mail.ru**Авторське резюме**

У представленій статті автором аналізується діяльність нової на міжнародній арені організації – Форуму країн-експортерів газу. Встановлено, що на сьогоднішній день об'єднання виробників газу прагне спрямувати свою діяльність на оптимізацію міжнародного співробітництва в сфері видобутку та споживання газу. Крім того, країни-учасниці Форуму відзначають важливість забезпечення міжнародної енергетичної безпеки, що знаходить своє відображення в головних цілях діяльності організації.

Форум країн-експортерів газу дуже часто називають «газовим ОПЕК». Проте суттєва різниця в принципах роботи нафтового та газового ринку не дозволяє говорити про те, що ФКЕГ може перетворитись найближчим часом на «газовий картель».

У статті проаналізовані не лише основні цілі та положення роботи об'єднання, а й ключові проблеми. Зокрема мова йде про конфлікти між державами-членами. Різні політичні та економічні інтереси учасників не дозволяють ефективно співпрацювати в рамках організації. Також значний вплив має позиція ЄС та США, які вважають, що створення Форуму спрямоване на монополізацію світового газового ринку.

Ключові слова: енергетична безпека, ринок газу, «газовий» ОПЕК, газовий картель, країни-виробники, країни-споживачі, зріджений газ.

Gas exporting countries forum as a new actor of international gas market

I.V. BESCHASNA

The Oles Honchar Dnepropetrovsk national university, Dnepropetrovsk, Ukraine,
E-mail: lrunya8888@mail.ru**Abstract**

In the presented article the author analyzes the activity of the new organization in the international arena – Gas Exporting Countries Forum. Today association of gas strives focus its activities on the optimization of international cooperation in sphere of production and consumption. Besides, member countries of the Forum note the importance of ensuring international energy security is reflected in the major purposes of the organization.

Gas Exporting Countries Forum is often called the “gas OPEC». However, a significant difference in the principles of the oil and gas market, cannot say that the GECF could become soon on the “gas cartel».

In the article analyzes not only main objectives and provisions of work association, but also the key problems. In particular, it is a conflict between member states. Different political and economic interests of the participants cannot effectively work within the organization. Also has a significant influence position of the EU and the US, who believe that the a forum directed at monopolizing global gas market.

Key words: energy security, natural gas market, “gas» OPEC, gas cartel, producer countries, consumer countries, liquefied gas.

Постановка проблеми. Для сучасного світу характерною рисою є те, що процеси глобалізації охопили всі сфери. Вони торкнулись всіх галузей людського життя. Давно звичною справою стала генерація зусиль представників різних країн для вирішення проблем глобального характеру.

В останнє десятиріччя на фоні вже давно гострих глобальних проблем (зміна клімату, забруднення навколишнього середовища та інші) з'явилась нова – забезпечення енергетичної безпеки. Постійно зростаючий попит на природні ресурси та нерівномірність їх розташування призводить до посилення напруги не тільки у відносинах між окремими державами, але й між цільними регіонами.

Концептуальні положення та механізми забезпечення міжнародної енергетичної безпеки, перш за все, розробляються в рамках міждержавних відносин. Однак, з огляду на постійно зростаючу роль міжнародних організацій в сві-

товому суспільстві, необхідно зосередити погляд на їх діяльності в галузі енергетичної безпеки. В таких об'єднаннях, як ООН, ЄС, НАФТА та інших є спеціальні комісії, які займаються сферою енергетичної безпеки. Крім того, значну роль у забезпеченні балансу в зазначеній сфері відіграють країни – експортери природних ресурсів, таких як ОПЕК та Форум країн – експортерів газу (ФКЕГ).

ФКЕГ – новий актор на міжнародній арені. Однак, це не зменшує його значимість серед інших об'єднань, особливо з огляду на членів цієї організації. Попри бажання реорганізувати світовий ринок газу та, певною мірою, його монополізувати, держави – учасниці Форуму виявляють зацікавленість в активній участі у забезпеченні міжнародної безпеки, перш за все, в енергетичній сфері. З огляду на це, тема діяльності ФКЕГ є вкрай актуальною на сьогоднішній день.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання ді-

яльності Форуму країн-експортерів газу на сьогоднішній день належить до кола малодосліджених проблем міжнародних відносин. Головним чином йому приділяють увагу політичні оглядачі та фахівці з питань Сходу. Це пов'язано з тим, що серед учасників Форуму є Росія, Іран, Катар та Оман – країни, які завдяки тому, що є одними з найбільших країн-експортерів природних ресурсів, значно впливають на політичну ситуацію у східному регіоні.

Серед них варто виокремити О. Супоніну – східознавця, радника директора Російського інституту стратегічних досліджень та політичного оглядача багатьох видань (наприклад, «Forbes»). У своїх дослідженнях вона аналізує діяльність Форуму та вплив його на світовий ринок газу, ситуацію на Близькому Сході. Зокрема, у статті «Газові експортери сваряться через революції» О. Супоніна приділила увагу суперечностям, які виникли між учасниками Форуму під час першого саміту.

Хотілось би відзначити також праці А. Алієва. Вивчаючи діяльність об'єднання виробників газу, він порівнює її з роботою ОПЕК. Відзначаючи принципову різницю між організаціями, А.Алієв дійшов висновку, що на сьогоднішній день Форуму лише знаходиться на шляху становлення і найближчим часом не матиме такої політичної ваги, як ОПЕК.

Також хотілось би звернути увагу на дослідження Е. Касаєва, який є експертом у галузі міжнародного права та інвестицій в енергетичній сфері Середнього Сходу та Північної Африки. В своїй праці він відзначає, що вплив геополітики, економіки, географії, внутрішньої конкуренції та інших факторів не дозволяють на сьогоднішній день говорити про спроможність ФКЕГ ефективно впливати на міжнародний газовий ринок.

Важливим джерелом інформації є не лише офіційний сайт Форуму країн-експортерів газу, але й сайт Міністерства енергетики РФ, на якому відведений окремий розділ де висвітлюються основні події в роботі об'єднання.

З огляду на все вище вказане, слід відзначити, що діяльність Форуму на міжнародній арені потребує подальшого дослідження та конкретизації.

Мета дослідження – аналіз роботи Форуму країн-експортерів газу на міжнародній арені та основних протиріч між учасниками, проведення дослідження щодо перспектив перетворення даної організації на впливового гравця на енергетичному ринку.

Виклад основного матеріалу. Форум країн – експортерів газу об'єднання країн, які є провідними в світовому експорті газу. ФКЕГ був створений як міжнародна неурядова організація з метою підвищення рівня координації та зміцнення співробітництва між країнами-членами. Крім того, Форум прагне побудувати механізм для більш конструктивного діалогу між виробниками газу та споживачами.

Члени організації контролюють більше 72% світових запасів та виробляють більше 42% при-

родного газу. На долю держав, які беруть участь у роботі Форуму, припадає близько 62% всіх світових експортно-імпортних поставок газу [7].

Об'єднання було засноване в 2001 р. в Тегерані, а юридично діє з 23 грудня 2008 р. у Москві, де міністри енергетики країн – учасниць прийняли статут ФКЕГ та підписали міждержавну угоду, яка визначає принципи роботи організації: порядок взаємовідносин з країнами-споживачами газу; обмін інформацією щодо прогнозів та реалізації інвестиційних програм виробників, застосування нових технологій у газовій галузі; організацію спільної роботи по зрідженому природному газу (ЗПГ).

На даний момент членами організації є: Алжир, Болівія, Єгипет, Екваторіальна Гвінея, Іран, Лівія, Нігерія, Катар, Оман, Росія, Тринідад та Тобаго, Венесуела. Спостерігачами є Казахстан, Нідерланди та Норвегія [11].

Головними цілями в діяльності Форуму визначені наступні питання:

1) Розвиток взаєморозуміння між виробниками, споживачами, урядами та галузями промисловості, які пов'язані з енергетикою.

2) Створення бази для дослідження та обміну досвідом.

3) Створення стійкого та прозорого ринку енергії.

4) Сприяння спільної політики для доступу до капіталу та ресурсів і прозорість у відносинах між країнами-членами;

5) Заохочення набуття та обмін технологіями і досвідом для раціонального та ефективного використання власних ресурсів газу [6].

У статуті організації містяться три основні положення. Перш за все, країни домовились обмінюватись інформацією та координувати інвестиційні проекти в транспортній галузі таким чином, щоб можливість конфлікту інтересів зводилась до мінімуму. Крім того, учасники будуть спільно досліджувати кон'юнктуру ринку.

Зрозуміло, що в статуті містяться тільки найзагальніші положення Форуму, які мають задовольнити всіх членів організації. Внесення в статут якої-небудь конкретики могло б призвести до суперечностей: все ж таки Форум об'єднує країни з декількох континентів, з різними формами правління та зовсім різним ставленням до споживання палива.

Формальне об'єднання експортерів газу на даний час викликає більше питань, ніж відповідей. В першу чергу споживачам до цих пір не зрозуміло, наскільки постраждають їхні інтереси, коли Форум запрацює на повну силу. Представники організації запевняють, що вони не об'єднались «проти» когось [2]. Однак зрозуміло одне, у разі, якщо ціни на газ будуть падати, «газовий ОПЕК» може розпочати застосовувати все більш рішучі дії. Проте на сьогоднішній день об'єднання не може встановлювати квоти на газ, а його основна ціль у «підтримці суверенних прав країн-членів на їх газові ресурси, а також їх можливостей в самостійному плануванні та управлінні стійким, ефективним та екологічно чистим розвитком, у

використанні та консервації газових родовищ на благо їх народів» [10].

Друге з невіршених питань – яким чином Форум буде співпрацювати з іншою організацією експортерів газу. 21 жовтня 2008 р. Росія, Іран та Катар, три найбільші країни світу за запасами газу, оголосили про створення «газової трійки». В рамках цього об'єднання країни будуть координувати свої дії при підписанні експортних контрактів на газ. На сьогодні «газова трійка» планує розвивати своє співробітництво в рамках Форуму [5].

Крім того, Росія претендує на створення ще однієї газової організації під назвою МАННГО (Міжнародна асоціація національних неурядових організацій країн, які виробляють та транспортують природний газ). Передбачається, що асоціація об'єднає виробників з СНД. У січні 2008 р. стало відомо, що обговорити статут МАННГО вже згодились Казахстан та Таджикистан. Передбачається, що ця організація, на відміну від ФКЕГ, не буде міждержавною структурою, а буде об'єднувати неурядові газові організації та провідні газові компанії країн СНД. Мета МАННГО – створення умов для справедливого розподілення доходів між видобуваючими та транспортуючими газ країнами [7]. Проте на сьогоднішній день організація знаходиться лише на стадії формування уставу.

Зрозуміло, що Росія претендує на верховенство в усіх організаціях виробників газу. Намір цей вкрай зрозумілий: за рахунок участі в різноманітних об'єднаннях Росія підвищить свій міжнародний статус та зможе впливати на газову політику інших країн. Вибір у якості столиці Форуму країн-експортерів газу не Санкт-Петербурга, а Дохи демонструє, що посиленням Росії на світовому ринку можуть бути недоволені не тільки споживачі палива, але й його постачальники. Враховуючи, що частина членів ФКЕГ також відноситься і до ОПЕК, організацію інколи називають «газовий ОПЕК». Однак, принципова різниця між сферами діяльності організацій не дозволяє ФКЕГ перетворитись на картель на зразок ОПЕК.

Форум країн-експортерів газу може набути значної ваги та впливу у світі, у порівнянні з ОПЕК, у досить віддаленій перспективі. Це пов'язано з рядом причин, серед яких можна виділити:

- Ринок газу є більш сегментованим у порівнянні з нафтовим ринком, багато постачальників працюють за довгостроковими контрактами, у тому числі прив'язаними до цін на нафту та нафтопродукти;

- Країни-учасниці ФКЕГ у порівнянні з країнами-засновниками ОПЕК більш різноманітні географічно та економічно, орієнтуються на різні сегменти газового ринку та на різних споживачів;

- Все більша частина пропозицій газу в середньостроковій перспективі буде задовольнятися за рахунок «нетрадиційних» джерел, наприклад, за рахунок сланцевого газу, який розповсюджений у світі набагато ширше [1]. Таким чином, мож-

ливість впливати на ціни у країн ФКЕГ буде меншою, ніж у країн ОПЕК. Ймовірніше, ФКЕГ буде в більшій мірі платформою для обміну думками, досвідом та технологіями, розробки стратегій, а не механізмом безпосереднього впливу на світовий попит та ціни на газ.

Роль ФКЕГ на світовій арені на даний час досить невизначена. Багато аналітиків вважають, що безперечно ФКЕГ буде грати вагомий роль у проведенні газової політики, проте порівнювати його з ОПЕК є недоречним. Останній має довгу історію існування, і це вже стала організація з певним вектором енергетичної політики. А ФКЕГ ще знаходиться на шляху формування свого політичного курсу. І реакція інших країн на ту чи іншу пропозицію або рішення цієї організації буде також впливати як на устрій самої організації, так і на постановку цілей. Можливо однакової політики на ринку газу для всіх країн учасників Форуму і не буде, проте кількість суперечливих питань буде зведено до мінімуму.

Про те, якою буде конфігурація «газового ОПЕК», в даний момент можна лише робити припущення та прогнози. Найактивнішими прихильниками ідеї створення газового об'єднання є, звичайно, Іран. Його духовний лідер аятола Хаменеї став першим у світі, хто офіційно запропонував ідею «газового картелю». Також активну участь у створенні «газового картелю» беруть участь Венесуела. Її тодішній президент Уго Чавес вже на той час створив один газовий картель – регіональний. До нього увійшли основні виробники газу в Південній Америці: Венесуела, Болівія та Аргентина. Видобуток газу у Венесуелі поки що невеликий, а експорту поки що немає. Активність Венесуели демонструє, що для неї газові картелі – і регіональний, і світовий – мають в першу чергу політичну, а потім уже економічну цінність.

За своїми можливостями впливати на глобальну політичну та економічну кон'юнктуру ФКЕГ значно поступається ОПЕК. Форум, який об'єднує найбільших представників ринку газу, орієнтований на створення прозорого ринку блакитного палива, спільних досліджень та розвиток взаєморозуміння між постачальниками та споживачами. Тобто, по суті, це певна дискусійна платформа, яка по мірі зростання ролі газу в глобальному споживанні енергоресурсів, подальшої інтеграції світової економіки та її суб'єктів, розвитку вільного ринку газу досить спроможна зміцнити свій авторитет та наблизитись до ступеня впливу до ОПЕК. Проте це є довгостроковим завданням, яке може бути виконане не раніше, ніж через 7-10 років. Неоднорідний склад ФКЕГ, різниця в інтересах країн-учасниць значно впливає на формування єдиної для всіх учасників форуму стратегії поведінки на світовій арені. Проте це завдання є досить посильним у перспективі, коли сторони визначаться зі свою роллю, зонами «впливу», методами поведінки.

15 листопада 2011 р. у Катарі відбувся перший саміт організації. Проте «масштабною та безпрецедентною», як було заявлено, ця зустріч

так і не стала, оскільки деякі з керівників одинадцяти держав, які входять до складу Форуму, відмовились від запрошення. На рівні представництва відобразились політичні розбіжності між членами організації, які були викликані арабськими революціями, та велика зайнятість лідерів у зв'язку з наростанням глобальних та внутрішніх проблем.

Зокрема, гострі суперечки викликало питання про те, кого з лівійців запрошувати на заходи ФКЕГ. Мова йшла про період, коли громадянська війна у Лівії була в самому розпалі, та М.Каддафі був ще живий. Тим не менш, зробивши ставку на його повалення, Катар наполягав, щоб у його столицю Доху, де знаходиться штаб-квартира організації, були запрошені лідери опозиційної Перехідної національної ради. Це викликало незадоволення Венесуели та інших країн, які є учасниками ФКЕГ та які наполягали на продовженні контактів з офіційним урядом Лівії [8].

Більшість дипломатів до цих пір, говорячи про цей випадок, приводять його як приклад того, як політика вносить розлад в ряди експортерів, хоча їх повинні турбувати виключно економічні проблеми.

Зростаючі прибутки від нафти і, головне, газу, дозволяють Катару регулярно проводити численні форуми та конференції в найрізноманітніших сферах: від проблем освіти до енергетики. Катар щедро витрачає свої нафтогазові прибутки на підтримку революцій, чим насторожує інших виробників палива.

Протиріччя з іншими країнами через близькосхідні проблеми призвели до того, що Катару не вдалось зробити гучним та масштабним перший саміт Форуму країн-експортерів газу (ФКЕГ). З лідерів держав на ньому були присутні лише деякі – це президент Алжиру та Екваторіальної Гвінеї, а також лідер Перехідної національної ради Лівії Мустафа Абдель-Джаліль.

Господар саміту емір Хамадбен Халіфа Аль Тані у вступному слові окреслив ряд дуже важливих проблем, які стоять перед газовими експортерами. Це і необхідність прив'язки цін на газ до нафтових, заради них підтримки на високому рівні, і питання про відповідальність за надійність постачань не тільки продавців, але й країн-транзитерів, і збереження принципу довгостроковості контрактів при їх укладанні. Всі ці завдання були прописані у підсумковій декларації. Постачальники знову домовились про те, що будуть, незважаючи на конкуренцію, все більш активніше обмінюватись один з одним інформацією та технологіями.

І все ж таки, незважаючи на глобальність завдань, більшість лідерів на саміт не приїхали. Російські керівники відклали відповідь до останнього, і в результаті делегували замість себе міністра енергетики С. Шматко.

Іранський президент Махмуд Ахмадинежад спочатку публічно пообіцяв прибути в Доху особисто, проте за день до початку заходу також прийняв рішення направити туди міністра енергети-

ки Ростам Каземи. Не виключно, що його плани змінились у зв'язку з тим, що Катар здійснює все більший тиск на Сирію. Для іранців вона – один з небагатьох союзників через арабів, і Тегеран тим самим продемонстрував своє невдоволення [9].

Як і будь-яке об'єднання країн, діяльність організації спрямована на спільне вирішення певних питань. Інколи прийняття певного рішення не співпадає з власними інтересами країн. В свою чергу це спричинює загострення всередині самої організації та виникнення протилежних таборів. Ця доля не обминула і ФКЕГ.

З першого погляду – серед країн-учасниць панують взаємна згода та порозуміння. Однак, насправді, всередині організації існують суперництво та приховані конфлікти.

Перш за все, слід відзначити різницю в стратегічних інтересах членів Форуму. Політичні відносини в ньому напряму відображаються на процесі співробітництва. Наприклад, Іран незадоволений зближенням Москви з Ізраїлем у сфері боротьби з тероризмом. Також Тегеран уважно слідкує за позицією Росії у Раді Безпеки ООН стосовно санкцій щодо Ірану.

В організації країни не лише співпрацюють, але й постійно конкурують. Найбільшими конкурентами є Росія, Іран та Катар. ФКЕГ в більшій мірі відповідає інтересам Росії: подібний тип організації надає їй можливість налаштувати співробітництво, розширити територію свого впливу.

Час від часу деякі члени виносять пропозицію щодо перегляду об'ємів видобутку. Однак, ідею про зменшення об'ємів поставок природного газу досить складно здійснити на практиці, так як країни-члени Форуму, як наприклад Катар, пов'язані з країнами-споживачами великими довгостроковими угодами.

Слід відзначити позицію Європейського Союзу та США, які уважно стежать за діяльністю Росії щодо монополізації світового ринку. Ідея створення організації країн-експортерів газу викликала гостру критику ЄС та США, які побачили в ній спробу створення організації на кшталт ОПЕК, але газової, яка б диктувала світові ціни на блакитне паливо [4].

У США перспективи консолідації виробників газу викликали явне незадоволення. Ще більше плани створення «газового ОПЕК» турбують Європу. Євросоюз не проти ідеї створення подібної організації за умови, що вона не стане картеллю. У випадку об'єднання всіх основних постачальників газу в Європу в рамках картелю, ЄС опиниться в досить уразливому становищі. Особливо враховуючи те, що Брюссель розглядає Алжир та Тринідад та Тобаго в якості альтернативних постачальників, які повинні знизити енергозалежність ЄС від Росії.

Європейські експерти досить часто говорять про те, що заяви про створення «газового ОПЕК» робляться лише демонстративно і основною метою засновників картелю є спроба залякати Захід. Одним з розповсюджених аргументів на користь неможливості створення газового картелю

є те, що всі контракти на постачання газу довгострокові, а це означає, що відсутня можливість різко змінювати ціну. Тим не менш, всі зарубіжні договори «Газпрому» передбачають можливість перегляду цін раз в квартал або півроку. Ринок газу з певним часовим відставанням від нафтового (ціна на газ прив'язана до цін на нафту та кошик нафтопродуктів) функціонує у повному обсязі. Тобто є питання об'ємів постачань на перспективу та регулювання цін на газ можуть стати предметом домовленостей країн-постачальників газу в рамках нового ОПЕК.

Проте, найслабшою стороною картелю, що створюється, є різні інтереси його майбутніх учасників. Не всі лідери газовидобувних країн так радикально налаштовані, як Іран та Венесуела. Наприклад, Катар вважає союзником США, і відкритий антиамериканізм буде для нього мати значні втрати. Окремі спостерігачі також ставлять під сумнів життєздатність картелю з огляду на відносини між Алжиром та Росією. Незважаючи на меморандум про взаєморозуміння, підписаний між «Газпромом» та Sonatrach 4 серпня 2006 р., відносини двох компаній знаходяться ще на початковому рівні. Підписаний меморандум передбачає можливість обміну активами в сфері розвідки та видобутку, створення спільного підприємства, участь у тендерах з розвідки та видобутку нафти і газу, обмін інформацією про проекти [3].

Тим не менш, глобальний картель постачальників газу може виникнути в незалежності від заяв політиків та очільників газових компаній. Поштовхом до створення «газового ОПЕК» стане глобалізація постачань зрідженого природного газу (ЗПГ), на долю якого до 2020 року припадає близько 38% світового ринку природного газу. До цих пір головна перепона на шляху узгодження дій країн – виробників газу (не зрідженого) при визначенні цінової політики щодо споживачів була прив'язка до трубопроводів. Їх будували, а відповідно розвивали видобуток, вже маючи на руках довгострокові контракти з визначеною заздалегідь ціною. В протилежному випадку споживач міг би відмовитись від поставок газу, мотивуючи це його невідповідною ціною або непотрібністю таких постачань. У випадку зі зрідженим газом виробник уже не так прив'язаний до довгострокових контрактів. Більш того, вони йому непотрібні. В будь-який момент він може перенаправити танкер зі зрідженим газом в інший порт і продати тому, хто готовий платити за нього запропоновану ціну. Так що зі створенням масштабного ринку зрідженого газу довгострокові цінові домовленості між виробником та споживачами газу можуть зникнути та виробники зможуть домовлятися між собою про ціновий диктат в оперативному режимі.

Виробництво зрідженого газу – один з найбільш швидкозростаючих секторів ринку енергоресурсів. До 2010 р. його постачання зросло майже вдвічі і становлять близько 40% світової торгівлі природним газом. Глобальний ринок

ЗПГ будуть контролювати декілька країн. А до 2020 р. доля газу, який поступає по експортних газопроводах, ще більше зменшиться. На даний момент об'єм продаж ЗПГ складає близько 27% від світових експортних продаж. Основні споживачі енергоносіїв все активніше купують зріджений газ. Багато європейських країн розглядають можливість значних інвестицій в інфраструктуру ЗПГ, зокрема в потужності по транспортуванню зрідженого газу. Саме розповсюдження контрактів на постачання ЗПГ може призвести до створення «газового ОПЕК». Кардинальна зміна структури світового ринку газу веде до появи подібної організації. Світовий ринок зрідженого газу будуть спроможні контролювати Росія, Катар, Алжир, Малайзія та Індонезія. Така ситуація безумовно вплине й на розподіл сил на світовій політичній арені. Відбудеться також зростання постачань ЗПГ з Ірану, Нігерії та Австралії. При цьому зростання постачань з Катару – ключовий фактор на глобальному ринку. Постачання з цієї країни можуть здійснюватись як на атлантичний, так і на тихоокеанський ринки. Крім того, розвиток нових потужностей для перевезення ЗПГ заплановано в Ірані, Росії та Йemenі.

При цьому є певні ризики, пов'язані з торгівлею ЗПГ. Зокрема, зріджений газ поки не може бути ціноустановчим продуктом на ринку енергоресурсів, навпроти, ціна на ЗПГ залежить від балансу між цінами на нафту, газ та інші енергоносії, наприклад вугілля та ядерне паливо. Розвиток технологій транспортування ЗПГ буде ключовим фактором того, як складеться ситуація на ринку зрідженого газу найближчим часом. Окрім складнощів управління великими інвестиціями в інфраструктуру в несприятливих з геополітичної точки зору регіонах, додатковою складністю у справі розвитку галузі буде стан ринку, який постійно змінюється. Поточна ситуація на ринку досить напружена, але у довгостроковій перспективі постачальники та споживачі можуть отримати доступ до більш значних запасів ЗПГ, розшириться географія сектора та способи доставки стануть більш гнучкими [5].

Висновки. Все вищезазначене дозволяє констатувати, що діяльність міжнародних організацій відіграє провідну роль у забезпеченні міжнародної енергетичної безпеки та рівноваги в розподілі природних ресурсів. Особливо актуальними на сьогоднішній день є об'єднання країн – виробників та країн – експортерів природних ресурсів. Серед таких співтовариств слід відзначити діяльність Форуму країн – експортерів газу (ФКЕГ).

Ключовими завданнями ФКЕГ на найближчу перспективу є організація повномасштабної роботи, продовження зміцнення міжнародних позицій, розвиток діалогу з профільними структурами та основними гравцями глобального енергетичного ринку. Крім того, члени Форуму прагнуть завдяки своїй співпраці сприяти забезпеченню міжнародної безпеки в енергетичній сфері.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алиев А. Место для дискуссий. Форуму стран-экспортеров газа пока не удается стать газовым аналогом ОПЕК [Электронный ресурс] / А. Алиев // Эксперт online. – Режим доступа: <http://expert.ru/2011/11/16/mesto-dlya-diskussij/>.
2. Газовая опека. Форум стран – экспортеров газа обзавелся уставом и штаб-квартирой [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lenta.ru/articles/2008/12/24/gas/>.
3. Газпром и Sonatrach подписали меморандум о взаимопонимании [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rosbalt.ru/main/2006/08/04/262781.html>.
4. Экспортеры газа согласовали устав организации [Электронный ресурс] // Рынок ценных бумаг. – Режим доступа: <http://www.rcb.ru/news/16370/>. – Назва з екрана.
5. Королюк С. Газовый ОПЕК. Сжиженный [Электронный ресурс] / С. Королюк. – Режим доступа: http://www.mediavektor.org/331-gazovyjj_opek_szhizhennyjj.html.
6. Официальный сайт Министерства энергетики РФ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://minenergo.gov.ru/activity/co-operation/fseg_contributio/.
7. Официальный сайт Федерального государственного унитарного предприятия «Центральное диспетчерское управление топливно-энергетического комплекса» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cdu.ru/articles/detail.php?ID=293866>.
8. Супонина Е. Газовые экспортеры ссорятся из-за революций [Электронный ресурс] / Е. Супонина. – Режим доступа: <http://www.centrasia.ru/newsA.php?st=1321129860>.
9. Супонина Е. Экспорт газа и революций. Катар насторожил остальных производителей топлива [Электронный ресурс] / Е. Супонина. – Режим доступа: <http://ru.journal-neo.com/node/10958>.
10. Kasayev E.O. The Myth of a Natural Gas OPEC [Electronic resource] / E.O. Kasayev. – Regime to access: <http://nationalinterest.org/commentary/the-myth-natural-gas-ope-8082>.
11. The Gas Exporting Countries Forum [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.gecf.org/about-us/about-gecf>.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2014

REFERENCES:

1. Alyev A. Mesto dlja diskussij. Forumu stran eksporterov gaza poka ne udaetsja stat gazovym analogom OPEK (The place for discussion. Gas Exporting Countries Forum still cannot to become a gas analog of OPEC). Regime to access: <http://expert.ru/2011/11/16/mesto-dlya-diskussij/>.
2. Gazovaya opeka. Forum stran – eksporterov gaza obzavelsya ustavom i shtab-kvartiroy (Gas guardianship. The Gas Exporting Countries Forum has got the charter and the headquarters). Regime to access: <http://lenta.ru/articles/2008/12/24/gas/>.
3. Gazprom i Sonatrach podpisali memorandum o vzaimoponimanii (Gazprom and Sonatrach signed a Memorandum of Understanding). Regime to access: <http://www.rosbalt.ru/main/2006/08/04/262781.html>.
4. Eksporteryi gaza soglasovali ustava organizatsii (Gas exporters agreed to the Charter of) // Ryinok tsennyih bumag. Regime to access: <http://www.rcb.ru/news/16370/>.
5. Korolyuk S. Gazovyy OPEK. Szhizhennyiy (The gas OPEC. The liquefied). Regime to access: http://www.mediavektor.org/331-gazovyjj_opek_szhizhennyjj.html.
6. Ofitsialnyiy sayt Ministerstva energetiki RF (Official site of the Ministry of Energy RF). Regime to access: http://minenergo.gov.ru/activity/co-operation/fseg_contributio/.
7. Ofitsialnyiy sayt Federalnogo gosudarstvennogo unitarnogo predpriyatiya «Tsentralnoe dispetcherskoe upravlenie toplivno-energeticheskogo kompleksa» (Official site of the Federal State Unitary Enterprise «Central Dispatching management of fuel and energy complex»). Regime to access: <http://www.cdu.ru/articles/detail.php?ID=293866>.
8. Suponina E. Gazovye eksporteryi ssoryatsya iz-za revolyutsiy (Gas exporters quarrel over the revolutions). Regime to access: <http://www.centrasia.ru/newsA.php?st=1321129860>.
9. Suponina E. Eksport gaza i revolyutsiy. Katar nastorozhil ostalnyih proizvoditeley topliva (The export of gas and revolutions. Qatar alerted other producers of fuel). Regime to access: <http://ru.journal-neo.com/node/10958>.
10. Kasayev E.O. The Myth of a Natural Gas OPEC. – Regime to access: <http://nationalinterest.org/commentary/the-myth-natural-gas-ope-8082>.
11. The Gas Exporting Countries Forum. Regime to access: <http://www.gecf.org/>.

Бесчасна Ірина Володимирівна – аспірант

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Адреса: 49010, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 72

E-mail: Irunya8888@mail.ru

Beschasna Iryna Volodymyrivna – postgraduate

The Oles Honchar Dnepropetrovsk national university

Address: 72, Gagarin Avenue, Dnepropetrovsk, 49010

E-mail: Irunya8888@mail.ru